

MEMO

Registratiedatum: 5 februari 2024

Onderwerp: Evaluatie aanpak van Energiearmoede 2023

Aanpak van Energiearmoede

De energieprijzen zijn vanaf de zomer van 2021 fors gestegen. Het kabinet heeft daartoe in 2022 middelen gereserveerd voor gemeentelijke energiearmoede-aanpakken. Gemeenten konden met de middelen huishoudens in een kwetsbare positie vanwege de gestegen energieprijzen ondersteunen bij het nemen van maatregelen om de energierekening te verlagen. De gemeente Bernheze heeft in drie tranches een totaalbedrag ontvangen van € 630.158 via een Specifieke Uitkering.

Gemeente Bernheze heeft in 2022 haar gemeentelijke energiearmoede-aanpak opgesteld en is vanaf januari 2023 gestart met de uitvoering. De gemeentelijke energiearmoede-aanpak bestaat uit de inzet van:

- Een regionale klusbus;
- Vrijwillige energiecoaches;
- Een witgoedregeling (via de energiecoaches).

Doelgroep en benadering

Volgens onderzoek van TNO (*TNO: De feiten over energiearmoede in Nederland - Energiearmoede en de energietransitie, september 2021*) heeft ongeveer 8% van de huishoudens in de gemeente Bernheze te maken met energiearmoede. Zij hebben een laag inkomen en hoge energielasten en/of wonen in een huis dat niet voldoende is geïsoleerd. De gemeente Bernheze heeft deze doelgroep in 2021 in samenwerking met Nederlandse Schuldhulproute in beeld gebracht: [Gemeente Bernheze en NSR bieden gerichte hulp aan 'verborgen' huishoudens met energiearmoede - Nederlandse Schuldhulproute.](#)

Huishoudens die binnen deze doelgroep vielen en/of die energietoeslag hadden ontvangen zijn vanaf december 2022 geïnformeerd over de gemeentelijke energiearmoede-aanpak met een brief. Alle huishoudens hebben voor de zomer ook nog een herhaalbrief ontvangen. Ook is er gecommuniceerd over de gemeentelijke energiearmoede-aanpak in DeMooiBernhezeKrant. Huishoudens die gebruik wilden maken van de aanpak konden zich via de gemeentelijke website aanmelden. De gemeente is gedurende het project verantwoordelijk voor het aantal aanmeldingen.

Regionale klusbus

De regiogemeenten van Noordoost Brabant hebben in 2022 een Europese Aanbesteding doorlopen om de uitvoering van de klusbus bij één partij te beleggen. Klimaatroute B.V. is gecontracteerd als uitvoerende partij. In januari is de klusbus van start gegaan in de gemeente Bernheze. De klusbus ging bij huishoudens langs voor directe installatie van kleine energiebesparende maatregelen.

Het eerste halfjaar heeft de klusbus huishoudens bezocht die zich via de gemeentelijke website hadden aangemeld. Vanaf de zomer zijn er zeven wijkacties georganiseerd in wijken met een gemiddeld lager inkomen (Oranjebuurt, Graaf Wernerstraat, Loosbroek, Oranjewijk, Vorstenbosch, Weijen West en Van 't Rijk¹). Bij de wijkacties ging de klusbus actief bij huishoudens langs en hoefden zij zich niet vooraf aan te melden. De wijkacties hadden een positief effect op het deelnamepercentage (gemiddeld 41,4% deelname).

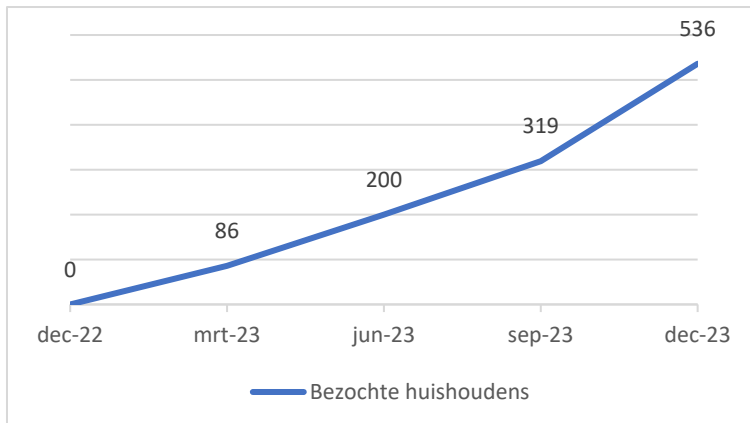
Klimaatroute had al ruimte ervaring met het inzetten van "energieklussers" waardoor de opstart van de klusbus soepel verliep. De ureninzet van de gemeente bleef gedurende het project laag doordat de uitvoering volledig door Klimaatroute verzorgd werd. Alleen bij enkele klachten (5) werd vanuit huishoudens contact gezocht met de gemeente. Een keer per maand vond er een overleg plaats tussen Klimaatroute en gemeente met eenzelfde contactpersoon waarin de stand van zaken werd besproken. Daarbij ontving de gemeente

¹ Loosbroek en Vorstenbosch zijn geen wijken met een gemiddeld lager inkomen. Daar zijn woningen geselecteerd met een lage woningwaarde.

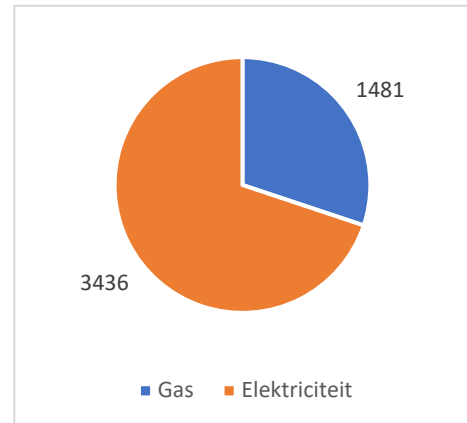
iedere twee weken een voortgangsupdate en ieder kwartaal een tussentijdse voortgangsrapportage.

Resultaat regionale klusbus

Afgelopen jaar zijn 536 huishoudens geholpen met directe installatie van kleine energiebesparende maatregelen. De meest geïnstalleerde maatregelen zijn ledlampen, radiatorventilatoren, radiatorfolie, tochtstippen en waterbesparende douchekoppen. De resultaten zijn weergegeven in grafieken 1 en 2.

Grafiek 1 Totaal bezochte huishoudens

Grafiek 2 Aantal geïnstalleerde maatregelen

Vrijwillige energiecoaches en witgoedregeling

In 2022 heeft de gemeente de samenwerking opgezocht met energiecoöperatie BECO voor het werven en inzetten van energiecoaches. Samen met BECO is eind 2022 de werving gestart van inwoners die zich vrijwillig wilden gaan inzetten als energiecoach. De werving is gedaan met een wervingsflyer en meerdere oproepen in DeMooiBernhezeKrant. Vanaf januari zijn er 10 inwoners opgeleid tot energiecoach. Zij hebben daarvoor de training 'Energiecoach voor huurders' van coöperatie HOOM succesvol afgerond. Deze training sloot het beste aan bij de energiearmoede-aanpak en is door de gemeente van maatwerk voorzien (eigen proces, eigen formulieren, etc.). In april zijn de vrijwillige energiecoaches gestart met het voeren van coachgesprekken bij huishoudens thuis.

De energiecoaches gaan met huishoudens in gesprek over de energierekening en geven bespaartips. Daarnaast bieden de energiecoaches een witgoedregeling aan waarbij één oud witgoedapparaat (koelkast, vriezer of wasmachine) vervangen kan worden als deze voldoet aan de door de gemeente opgestelde vervangingsregels (o.b.v. energieverbruik en levensduur van het apparaat). Voor de uitvoering van de witgoedregeling werkt de gemeente samen met Strijbosch B.V.

De opstart van de energiecoaches waaronder het uitwerken van een eigen proces, het maken van eigen gespreksformulieren, het inrichten van de coördinatie bij BECO, het opstellen van de vervangingsregels voor de witgoedregeling, het organiseren van de trainings- en informatieavonden, etc. heeft een grote ureninzet van de gemeente gevraagd (gemiddeld 8 u/w). Ook gedurende het project blijft de ureninzet van de gemeente gemiddeld doordat de uitvoering niet volledig via BECO uit handen genomen wordt (beperkt uren beschikbaar).

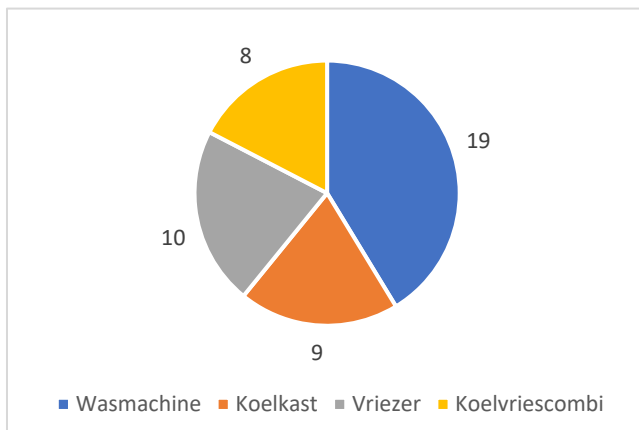
De energiecoaches zijn vrijwilligers -die veelal overdag nog werken of andere activiteiten hebben- waardoor de beschikbare capaciteit beperkt is. Geruime tijd is er een lange wachttijd van ongeveer 4 maanden geweest. De energiecoaches worden zoveel als mogelijk in hun eigen woonkern ingezet waardoor de wachttijd ook per kern verschilde. Dit leidde bij huishoudens tot vragen (is mijn aanmelding wel goed binnengekomen?) en resulteerde zelfs in het uitvallen van een behoorlijk aantal coachgesprekken (10 huishoudens hadden hierdoor geen interesse meer). Deze wachttijd is na de zomerperiode teruggebracht naar ongeveer 8 weken door de communicatie tijdelijk te beperken.

Het verschil tussen de energiecoaches en de klusbus is voor huishoudens niet voldoende duidelijk. De gemeente kreeg hier regelmatig vragen over en enkele huishoudens waren zelfs verrast dat een energiecoach

nog contact opnam voor het plannen van een afspraak nadat de klusbus al was langs geweest (20 huishoudens hadden hierdoor geen interesse meer). De meerwaarde van de energiecoaches is dat zij in gesprek gaan met huishoudens, verder kijken dan alleen de kleine energiebesparende maatregelen (ook naar de energierekening in vergelijking met gelijke woningen/huishoudens, de oorzaak van een hoge energierekening, energieverbruik van witgoedapparaten, etc.) en bijdragen aan bewustwording.

Resultaat vrijwillige energiecoaches en witgoedregeling

Afgelopen jaar (van april t/m december) zijn 102 huishoudens geholpen met een coachgesprek aan huis. Daarvan hebben 46 huishoudens gebruik kunnen maken van de witgoedregeling. De resultaten van de witgoedregeling zijn weergegeven in grafiek 3.

Grafiek 3 Aantal vervangen witgoedapparaten

Conclusie

Bij het opzetten van de gemeentelijke energiearmoede-aanpak was het doel om 300 huishoudens te helpen met directe installatie van energiebesparende maatregelen (klusbus) en 100 huishoudens met een energiecoachgesprek. Dit doel is in 2023 gehaald. Doordat de gemeente in 2022 en 2023 aanvullende middelen heeft ontvangen voor de gemeentelijke energiearmoede-aanpak hebben we dit jaar in totaal zelfs 605 individuele huishoudens kunnen helpen bij het verlagen van de energierekening. Het eerste jaar van de gemeentelijke energiearmoede-aanpak wordt als succesvol gezien.

Vervolg

De reuring rondom de hoge energieprijzen is inmiddels afgevlakt. Toch blijft de gemeente in 2024 huishoudens ondersteunen bij het verlagen van de energierekening. De gemeente heeft de opdracht met Klimaatroute voor de klusbus inmiddels afgerond maar de vrijwillige energiecoaches blijven actief. In oktober zijn er drie extra inwoners opgeleid tot energiecoach. Het doel voor 2024 is wederom om tenminste 100 huishoudens te helpen met een energiecoachgesprek.

Vanaf maart wordt de gemeentelijke energiearmoede-aanpak opnieuw onder de aandacht gebracht bij de doelgroep. Hiertoe heeft de gemeente een promotieflyer gemaakt met meer informatie over de energiecoaches. Deze flyer zal verstuurd worden naar huishoudens die afgelopen jaren energietoeslag hebben ontvangen en volgens openbare data een indicatief energielabel D of slechter hebben. Door de energiecoaches op een andere manier onder de aandacht te brengen, wordt verwacht weer aanmeldingen binnen te krijgen.